

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Videkre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig
 Hanep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 9.

Közgazdasági válság.

(K. Ö.) Csak azt az államférfiut lehet kormányalakitással megbizni, aki biztosítja, hogy a magyar törvényhozás a nemzetközi kereskedelmi szerződéseket a közös vámterület alapján elfogadja.

Ez a legujabb jelszó odaát Ausztriában. És ha ebből a felfogásból nem engednek, oly válságos helyzetnek nézhetünk elé, mely ritkítja párját.

Ime a bonyodalom kimagasló mozzanatai.

Az ellenzéki pártokkal szemben, melyek a törvényhozás vak többségét képezik, bármiképen is alakuljanak a viszonyok, engedményeket kell tenni. Mint-hogy az általános felfogás és az uralkodó nyilatkozata szerint is, könnyebb engedményeket adni gazdasági téren, mint a katonai kérdésben, következőképpen meg kell adni a nemzetnek az önálló vámterületet. Ha a függetlenségi politikának — mely még úgy sem nyert abszolút többséget — egyéb követeléseit alkalmas időpontig fel is függesztik, az önálló vámterülettel az ellenzéki koalíció győztesként kerül ki a politikai válságból.

A második mozzanat az önálló vámterület életeléletésének időpontja. Mit mondanak idevonatkozólag tételes törvényeink, arról ne beszéljünk, mert ezt a kérdést kizárólagosan a gyakorlati köve-

telmények és a lehetőség szempontjából kell megoldanunk. Már pedig, ha lesz is önálló vámterület, hatalmas gazdasági érdekeltségek követelik a megfelelő átmeneti időt. Ámde hosszabb ideig tartó átmenetről szó sem lehet. Mert tekintettel a kereskedelmi szerződésekre az önálló vámterületet vagy azonnal — értjük ez alatt 1906. márczius 1. — vagy 1917, illetőleg 1915-ben lehet csak életbe léptetni. Az azonnali életbeléptetés fontos gazdasági érdekeket kockáztat. Mert bármit is mondjanak, az új gazdasági berendezésnek oly előmunkálatai vannak, melyeket rövid kilencz hónap alatt jól elvégezni lehetetlenség. A hosszú átmenet ismét lehetetlenné teszi a függetlenségi párt kormánytámogatását. Komplikálja az egész ügyet a politikai válság.

Harmadik mozzanat a német-magyar-osztrák kereskedelmi szerződés parlamenti elfogadása, de még inkább annak császári rendelettel 1906. márczius 1-ére való életbeléptetése. Ezt már visszavonni nem lehet és ennek ugyanis az volt aczélzata, hogy nyomást gyakoroljon a magyar viszonyokra.

Németország nem törődik azzal, ha mi át is térünk az önálló vámterületre, de megkövetelheti tőlünk, hogy 1906. márcz. 1-től vele szemben az elfogadott új autonóm vámtarifát alkalmazzuk. Ha azonban áttérünk az önálló vámterületre, csak a magyar autonóm vámtarifa alapján szerződhetünk és boldogulhatunk. Má-

sok az érdekeink a közös és mások az önálló vámterületen. Hogy ezeket Németország most már nem veheti figyelembe, magától értetik.

Fokozza a válságos helyzetet, hogy a szomszédos államok, Olaszország, Oroszország, Szerbia, Bulgária, Románia és Schweicz már rendezték kereskedelmi viszonyait Németországgal. Mindezek az államok joggal feltételezték, hogy velünk, mint Ausztriával közös vámterülettel bíró állammal fognak szerződni. Minden irányban tehát járt csapásokon kell haladnunk, mely kizár minden önálló, az önálló vámterületnek megfelelő koncepcziót.

Ime ez a helyzetkép. Tessék itt eligazodni. Megismétlődik újból az a régi nótá a közgazdaság és politika egymásra hatásáról. Rossz politika, rossz közgazdaság. Csak az a szomorú, hogy a rossz politikának még utólagosan is megiszszuk a levét. Mert oly kibontakozást el sem képzelhetünk, mely gazdasági érdekeinket minden irányban kielégíthetné.

A politikai válság.

A bécsi kihallgatások holnap véget érnek; ma Rakovszky István és Tomasich Miklós járultak a király elé, holnap Zichy János gróf és Zselénszky Róbert gróf zárja be a sorozatot.

A kihallgatások pozitív eredménye még nem mutatkozik, pusztá találgatás és kombináció az egész, ami a nyilvánosságra kerül.

A kihallgatások első napjaiban nyomott

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Letört virág — hervadt virág.

Irta: M. F.

I.

Mintegy óriási fekete rém, égre meredő karokkal: úgy nézett alá a Szentgyezy Dénes tornyos várkastélya a lábánál kigyózó Küküllőre.

A kastély egyetlen egy ablakán sehol, egy parányi fény sincs, csak a ránehézett fekete sötétség, melyet élőlény nem zavar sehol; a némaságot is csak az olykor-olykor hirtelen előtörő s aztán megint elvonuló téli szél zugása, a Küküllőn uszó jégtáblák egyhangu koppanása zavarja, mely a félelmes éjszakában olyan titokzatos sejtelmes hangot ad... Az ezüstfényű Luna, az éjjel sápadtarczu királynéja Isten tudja, hol bujdosik most, pedig sok szerelmes lovag utjára vethetne gyöngfényt segítve őket a nagy sötétségben, hogy mihamarabb elérhes-

sék azt a boldog országot mely álmaik tündérhona...

A sajtáságos hangzavart egyszerre csak lödöbögés zavarja meg, a lovas úgy látszik ösmeri a sötétben is az utat, mert a töretlen havas uton minden vezető vagy fáklya fény nélkül erős lépésekben igyekszik a várkastély kapujához.

A sáncárok előtt a kapunak röppenti nyilvesszőjét, honnan tompa koppanás felel vissza. — Nemsokára az őrtorony egyik ablakában bágyadt mécsfény gyul ki s kényelmes lassu nyirkorgással száll alá a nehéz felvonóhid, hogy bebocsássa az éjjeli jövevényt; kinek arcát felösmérhetetlenné teszi a mélyen szemére huzott tollbokrátság bőrkucsma s a bajuszára rakodott vastag zúzvara.

Az őr hűledezve bámult nem ösmerte fel a lovagot.

— Én vagyok bájja! — susogja ez halkán az őrnek — itt van három lengyel arany, körülnyiratlan, ha tud hallgatni kend!

— Mint a német martalóz Dirik, aki nem

rég felakarta prédálni a várat zsoldosaival s Szentgyezy Dénes urunk a vár fokán húzatta karóba!

— Nem ijeszt el kend! csak éber legyen, a lovamat lássa el mig vissza jövök.

Az őr dörmögött még valamit, valószínűleg lelkiismeretére gondolt, mely néhány hitvány arannyal megvásárolható pedig tudja, hogy a fejével játszik. Szentgyezy Dénes ily dolgokban nem ismer tréfát s a hova vaskeze lesújt, nincs ott többé élet csak a biztos halál! (De hát mikor háborus idők járnak s oly kevés az arany forint!) Egykedvűen vezette el a nehéz utban teljesen kifáradt, tajtékos, erősen lihegő párát. Az őrtorony pisla mécsje pedig újból kialudt s az előbbi fény nélküli sötétség lett urrá ismét a külső várfalakon, a sejtelmes néma hallgatag éjszaka, melynek mindent betakaró szárnyai alatt, oly boldognak érzik magukat a szerelmesek...

II.

... És bent a várkastély keletre néző részén

Uj üzlet.

Megnyilt

Uj üzlet.

A tavaszi ujdonságok raktára.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca 36. szám.

Kizárólag jó minőségű áruk.

Női ruhaszövetek, selymek, francia Deline és Batisztok. Hazai vásznak és asztalneműek. Kanavász és sephirek. Női, férfi fehérneműek. Szőnyeg, függöny és ágyterítők. Pappan és matraczok. Rövid- és belésárak Meglepő olcsón szerezhetők be.

Kérem a kirakatekat figyelemmel kíséreni! Hazai gyártmányok! Szolid kiszolgálás!

hangulat uralkodott mindenfelé, a bizonytalanság teljes súlyával ránehezedett a politikai válságra és az egész közvéleményre.

Ma az *Alkotmány* meglepő híreket közöl olyan bizonyossággal, mely igen beavatott forrásra vall.

Egyik hír az, hogy a király szombaton Budapestre érkezik s ott intézi tovább a válság sorsát.

Másik, hogy a kihallgatások közül legnagyobb hatása volt a királyra Zichy Nándor gróf és Darányi Ignác előterjesztésének.

A harmadik és legfontosabb, hogy márczius második felében megalkul a baloldali koalíciós kormány, mely véget vet a nyomasztó válságnak.

Alaposak-e a hírek? — elváltak legközelebb.

A horvátok álláspontja.

Tomasich Miklós, a szabadelvű pártból kivált horvát-klub elnöke ma volt audencián a királynál, de előre jelezte álláspontját a következőkben:

— Minket horvátokat a pártok állásfoglalása közvetlenül nem érint. Mi nyugodtan nézzük a dolgok fejlődését és állást csak akkor foglalunk majd, ha az új kormányt kinevezik és ez az új parlamentben programot ad. Ekkor fogjuk megbírálni, hogy mennyiben respektálják Horvátország érdekeit: Ez a mi álláspontunk. Mi a mai dolgokat a pártok harcának tekintjük, bár elismerjük, hogy nagy és fontos dolgokról van szó.

Ami a horvátok felfogását, illetőleg az én egyéni nézetemet illeti a katonai kérdések dolgában, az a kérdés merül fel első sorban, hogy milyen reformokat ér el ezen a téren az új kormány. Ha a hadsereg szervezete dolgában a magyar közjognak megfelelőbb intézkedések történnek, akkor a kiegyezési törvény szellemében Horvátországnak azt a kizárólagos jogait is respektálni kell, hogy a horvát ezredeknél a horvát nyelvet használják, épp úgy, mint a honvédség szervezésénél is a kiegyezési törvény szellemében megkapta a honvédség Horvátországban a horvát vezénnyelvet. Ha tehát Magyarországon a közös hadseregben a magyar vezényszót rendelnék el, akkor a kiegyezési törvény értelmében a horvát közös ezredeknek meg kell kapniok a horvát vezényszót.

Más kérdés a gazdasági önállóság kérdése. Én a magam részéről helytelen politikának tartom Magyarországnak a gazdasági különválásra való törekvését, mert Magyarország első sorban mezőgazdasági állam. Ha a gazdasági különválás megtörténik, kétségtelen, hogy nagy és súlyos anyagi veszteségekkel fog az járni a magyar gazdákra és nagy pangást fog előidézni. Én ugyanis, őszintén megvallva, nem tudom elképzelni, hogy Ausztriába való mezőgazdasági kivitel honnan pótolja majd Magyarországot. Mert a Balkán Államokra csak kevésbé lehet számítani és Szerbiával meg Bulgáriával nem lehet majd pótolni azt a nagy kivitelt, amely most Ausztra felé terelődik. Ebben a tekintetben itt van Románia és Oroszország példája, amelyek nem tudják értékesíteni gazdasági termékeiket.

De tegyük föl, hogy Magyarország kiheveri az átmenetet és ki is heverheti nagyon könnyen az ipar fejlesztésével. Ebben az esetben kétségtelen, hogy a magyar állam anyagi helyzete javulni fog, de csak az államé, nem pedig a nemzeté. De viszont az is kétségtelen, hogy az ipari intézkedéssel Magyarország — mondjuk husz-harmincz év múlva rekompenzációt nyer a mezőgazdasági veszteségeiért.

Másként áll a dolog Horvátországgal szemben. Horvátország is agrikulturnál állam és ez az ország rá van utalva a mezőgazdasági termékeinek kivitelére; anyagi megélhetését ezen az uton biztosítja magának. De ha önálló vámterület lesz Magyarországon, akkor Horvátország nemcsak hogy elveszti mezőgazdasági piacát, de kárpótlást sem fog találni az ipari fejlesztés terén és nem is várhat kárpótlást, mert Horvátországban még sokkal kisebb súlyt vetettek az iparra és az ipar fejlesztésére, mint Magyarországon. Történt ez pedig azért, mert hiszen az ipari intézkedés a magyar kormánytól, illetőleg a magyar kereskedelmi minisztériumtól függött.

Hogy konkrét példával szolgáljak, megemlítem, hogy Horvátországban absolute nincs cukoripar, nincs cukorkontingens, mert mikor Magyarország a cukorkontingenst megszerezte és biztosította, Horvátországról teljesen megfeledkeztek, nem akarom mondani, hogy ez szándékosan történt, de mint a cukoriparral, úgy állunk a szesziparral is. Horvátország ugyanis aránytalanul hátrább van Magyarországgal szemben a szeszipar dolgában is. Ha tehát már most Magyarországnak külön vámterülete lesz, akkor Horvátország részére ga-

ranciák kellene a horvát ipar fejlesztésére, nehogy ugyanaz az állapot álljon fenn, mint a multban, amikor a közös magyar kormány önkényétől függött Horvátország ipara. Erre nézve tehát méltányos, újabb egyezkedésre lesz szükség, mert hiszen akkor, amikor az 1868-iki kiegyezést megkötötték, iparról még szó sem lehetett és erre vonatkozólag intézkedés nem történt.

A szászok klubja.

Mint egyik erdélyi szász lap jelenti, a szász képviselők külön váltak a szabadelvű párttól és önálló pártot alakítottak egy minap tartott értekezleten. A szász klub elnökévé Melczer Vilmos segesvári képviselőt, alelnökké Oberth Károly dr medgyesi képviselőt, pártjegyzővé pedig Hintz Ernő brassói képviselőt választották. A szászok a magyar országgyűlésen pártokoton kívül óhajtanak ezután fellépni s a politikai válsággal szemben egyelőre várakozó álláspontot foglalnak el.

Bolgár Ferencz nyilatkozata.

Tisza István gróf tegnap szóvá tette Bolgár Ferencz kilépését, mely nem november 18-án, hanem csak decz. 1-én történt meg és mégis megválasztották alelnökknek. Most Bolgár lapja magyarázza, hogy miért történt a kilépés csak oly későn. Nem mintha Bolgár helyeselte volna a november 18-ikát, hanem mert többen (neveket nem említettek, de kétségtelenül Szentiványi Arpád közöttük van), az együttes eljárásról beszéltek és így Bolgár várt decz. 1-ig. A többiek ma is várnak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 9.

A mai ülésnek nincsen egyéb tárgya, mint néhány bizottsági tag s egy jegyző megválasztása, de azért a képviselők parázs izgalommal várják, mi történik.

A jegyzőt ugyanis, akit a lemondott gróf Esterházy Kálmán helyett kell megválasztani, a szabadelvűpárt állítja s mivel hogy Szóts Pál kandidálását az ellenzék egyszer már visszautasította, csak természetes, hogy gróf Tisza István ajánlatára ismét Szóts-öt jelölték. Az

édes szerelmes suttogásra megnyílik a kis gótstílyú ajtó, pillanatra gyöngye fény szűrődik ki a kis szobából a hosszú hideg folyosóra. Oda benn pedig boldog szerelmemmel fonódik össze, két igaz szerelme tüzeiben égő szív... Szentegedy Éva és Gerendy Tamás.

A hosszú hallgatás után a lány törli meg a néma csendet:

— Vártalak Tamás!... vártalak álmatlanul töltve eddig az éjszakát!

— Boldog vagyok, hogy újra látlak Éva, susogta az ifju. Eljöttem hozzád, hosszú nehéz uton, eljöttem ismét... mint annyiszor már, itt vagyok! ígéreted vezetett most irdatlan utakon át, hogy kitarod előttem szived titkos rejtekét, ezt ígérted Éva, ne kinozz tovább e sorvasztó lázban, felelj!...

— Szeretlek! susogta égő szerelmemmel a lány, szeretlek úgy — mint senkit e világon, és féltetek, érts meg féltetek Tamás, hogy erős nagy, igaz szerelmem, melylyel magamhoz fűztelek, fog elveszejteni! Nem is maradhat sokáig ez így, megöl a gondolat, hogy apámnak egyszer tudomására jön mindez aztán, — itt egész testemben megrázkódott, megborzadt a szép sze-

relmes lány, majd két puha bársony finom kezébe vette az előtte térdeplő lovag hollófürtös fejét — aztán mivé lesz e gyönyörű fő? e lázas tüzeiben égő kétszem, tenleked tüköre? mivé e hangosan dobogó szív?... az én világom, az én boldogságom, földi mindenségem! ismered apám rettentő haragját — mindez semmivé!...

Fáj a gondolat Tamás, érzem hogy elsorvadok belé, adj ki utat nekem e kétségbeesésből!

A levante izzó szenvedélylyel felelt:

— Enyém vagy! s forró tüzes csókot nyomott a lány égő homlokára. — Ne aggódj, mitől se tarts, lelkünk már egygyé forrott a nemes tiszta tüzeiben, szerelmünk előtt nem lesz, nincs akadály többé, mert ha van, legyőzőm én azt véres küzdelemben, érted, te érted... Szerelmem! Szemednek csodástényű sugara új erőt önt belém s ilyenkor úgy érzem a félvilágot letudnám tiporni! Éva! a Mindenható áldom érted, hogy elém hozott, hogy szívemet betöltötte tevéled! Kóborlásaimban, nehéz véres ütközetekben mindég a te neved sóhajtottá epedő ajkam, te érted életem, te érted életem, a te neveddel ajkamon halok meg, ha a sors vak sze-

széle kívánja. E zaklatott életről elég volt már, csöndes nyugalmat keresek, óhajtok, jöjj velem, távol Nagymagyarország egy messze részébe elmegyünk innen, hogy hirt se vegyenek felőlünk. Boldogságban, csöndben fogunk elrejtőzve élni a világtól, csupán egymást szeretve, egymás boldogságát kérve Istentől, távol minden nagy világi zajtól! Ott a Kárpátok tövében, erdő hős vadonában, kicsiny felszünk ott rakom meg néked, ott fogjuk hallgatni madár dalolását, lomb erdő zugását, szívünk dobogását! Jöjj el velem, ne légy tovább is ez epesztő sorvasztó falak között, ott boldogság vár, egy szerető szívnek hangos dobogása, — itt elfogsz hervadni, korán idő előtt — virágaid között...

Paripám oda lenn reád vár, az őrt megvesztegettem, száz veszélytől néfelj! véled lesznek mindég, — most kedvező az éjszaka is jöjj, kövess!...

— Követni foglak, — suttogta a lány lázas kipirult szerelmes arccal — követni!... S önfelédten hullott a lovag karjaiba, ki heves csókkal zárta le szerelme ajkát...

... A csöndes kis virágok pedig Éva feltett kedveltjei, olyan busan hajtották le fejüket

URISZABÓK. Kiválóan finom elegáns ujdonságaink megérkeztek. Nevezetesen **dus választéku valódi angol, skót legújabb divatu czikkeink** a helybeli vámhivatalnál személyesen elvámolvá **vannak, valamint legjobb minőségű gondosan válogatott Brassói tiszta gyapju és jól hordható divat különlegességű geink.** Izzó kiállítású készítményeinket ajánljuk a nagyérdemű közönség figyelmébe. Telefon: 401. **SZIRMAI és NAGY Nagyvárad.**

ülés előtt persze arról volt szó, meg lesz-e Szóts, vagy az ellenzék következetes lesz ahhoz az álláspontjához, hogy a november tizenhét-czadiki merénylet végrehajtóira nem adja a szavazatát.

Ugy volt tervben, hogy a jelölés dolgában az ellenzék értekezletet tart az ülés előtt, de ez elmaradt.

A folyosón különben is eleven az élet. Egy sarokban *Justh Gyula*, *Kossuth Ferencz*, gróf *Apponyi Albert*, *Bolgár Ferencz* és *Sághy Gyula* tanácskoznak. *Komjáthy Béla* is bejött a Házba, ahol azt beszélnek róla, hogy csakugyan ki akar lépni a vezérbizottságból, de tegnap este barátjai eltérítették ettől a szándékától.

Elnök: *Justh Gyula*.

A jegyzőkönyvet *Zboray Miklós* jegyző olvassa fel, hitelesítése után az elnök jelenti, hogy *Barabás Béla lemond a váci mandátumáról, az aradit megtartja*.

Azután a bíráló bizottságok, a könyvtári bizottság és egy képviselőházi jegyző választását ejtették meg.

A névsort *Salamon Géza* olvasta.

Elnök a szavazás alatt ismételtén figyelmezteti a terem közepén csoportosuló képviselőket, hogy helyeiket foglalják el.

A távollévők névsorának felolvasása után az elnök a szavazatok megszámlálására 10 percre az ülést felfüggeszti.

Szünnet után.

Az elnök kihirdeti az eredményt, mely szerint a függetlenségi jelölt *Okolicsányi László* 183 szóval a szabadelvű jelölt *Szóts Pál* 121 szavazata ellenében jegyzővé választott.

Azután a hivatalos lista szerinti bizottságok választottak meg.

A bíráló bizottság tagjainak mindjárt esküt kellett volna tenniük, azonban nem voltak jelen.

Majd a kérvénnyel megtámadott mandátumok kisorsolása következett.

A bíráló bizottság tagjainak esküetele után felkéri a képviselőket, hogy az új kormány kinevezéseig napolják el a Ház üléseit.

Az elnök indítványát elfogadták.

A mai jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés egynegyed 2 órakor véget ért.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Már el is felejtettük a régi zajos városi közgyűléseket, olyan csendes, lanyha lefolyások voltak az utóbbi tanácskozások Nagyvárad város új székházában.

Tegnap aztán újból belemegedtünk a szóharczba, amit a törvényhatósági bizottság tagjai kifejtettek.

Es elmondhatjuk, hogy érdekes, érdemes és a nagyfontosságú tárgyakhoz méltó volt a vita. Két esetben keletkezett hosszabb eszmecsere. Mindkettő elsőrangú városi kérdésben: a vízmű és a villamosmű ügyében. Ez a két objectuma Nagyváradnak az, ami által látszik, hogy modern város, vagy legalább is az akar lenni. Tanulságos volt a kifejlődött vita, mert tisztázódtak a nézetek.

A harmadik és negyedik nagy kérdés: a gyalogjárók építése és a villamosmű kibővítése mára maradt. Ezek még fontosabbak, mint azok, amiket az első napon letárgyaltak. Meglátjuk, hogy a városatyák milyen érdeklődéssel viselkednek a város ügyei iránt akkor, mikor egy millióról van szó.

A tegnapi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Dr. *Beöthy László* főispán távollétében *Rimler Károly* polgármester elnököt.

Jelenvoltak:

Bozóky Béla, dr. *Dőri Ferencz*, *Frölich János*, dr. *Hoványi Géza*, dr. *Hoványi Gyula*, dr. *Károly Irén*, dr. *Konrad Márk*, *Mezey Mihály*, dr. *Molnár Imre*, *Nozák Rezső*, *Papp Miklós*, dr. *Pácz Sándor*, *Schöpfung Ágoston*, *Stark Gyula*, dr. *Adorján Emil*, dr. *Altmann Jakab*, *Balogh Döme*, *Beczky Lajos*, *Czeglédy Sándor*, *Czeglédy Jeremiás*, *Cser János*, *Déry János*, dr. *Halász Lajos*, dr. *Kecskeméti Lipót*, *Miheli Adolf*, *Milibák József*, dr. *Radó Ignác*, *Schwartz Izidor*, *Sulyok István*, *Stern Hermann*, *Vueskies Gyula*, *Feldmann Izidor*, *Gábel Jakab*, *Heller Ede*, *Löwenstein Zsigmond*, *Moskovits Miksa*, dr. *Tóth Ferencz*, *Aufrecht Mór*, ifj. *Berger Sámuel*, *Guttman József*, *Harmathy Károly*, *Huzella Gyula*, dr. *Kurländer Ede*, *Miskolczy Barnabás* dr. *Moskovits József*, *Moskovits Mór*, *Moskovits Miksa*, *Moskovits Farkas*,

Munk Jakab, *Müller Salamon*, *Nyiri György*, *Oláh Ferencz*, *Plesz Aron*, *Rendes Vilmos*, ifj. *Rimanóczy Kálmán*, *Sebestyén Lajos*, dr. *Sonnenfeld Zsigmond*, *Ternyei Antal*, *Bordé Ferencz*, dr. *Istvánffy István*, *Eleméry Ferencz*, *Gerő Ármin*, *Komlóssy József*, *Lukács Ödön*, *Dus László*, *Tóth Márton*, *Sztarill János*, dr. *Baróthy Ákos*, *Köszeghy József*, *Ragány János*, *Szűcs Géza*, *Jablonszky Emil*, *Lakos Lajos*.

A közgyűlés megnyitása után *Bordé Ferencz* főjegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, amelyből már közöltük az érdekesebb adatokat. Végül a pénzügyzetek által az évi közgyűlések alkalmából jótékonycélokra tett adományokról emlékezik meg a polgármester.

A jelentést tudomásul vették s az adományokért köszönetet szavaztak.

Dr. *Halász Lajos* feleliti, hogy már 11 hónapja, hogy a városi pénztárnál a kezelési szabálytalanság nyilvánosságra jött. A feyelemi választmány két tisztviselőt állásából elmozdított, a dolog felebbezés alatt áll s hir szerint a miniszter pótlást rendelt el. A moral szempontjából szükséges, hogy véget érjen az ügy s a megüresedett állások betöltsenek. Indítványozza hogy a jövő havi gyűlésre tegyen jelentést a polgármester az ügy állásáról.

Rimler Károly kijelenti, hogy a feyelemi határozat felebbezés folytán a miniszternél van. Semmiféle pótlást nem kért a miniszter. Legfeljebb kérheti a minisztert, hogy a felebbezést mielőbb intézze el.

A villamos vasut engedélye.

A tanács előterjesztette a kereskedelmi miniszter leiratát, amelynek kapcsán a nagyváradai villamos vasut engedély okmányát megküldötte.

Rimler Károly polgármester megjegyzi, hogy a városi tanács intézkedett, hogy a miniszter által kikötött 6 hónapi határidőtől eltekintve, a közuti vasut mielőbb nyujtsa be a részlet-terveket.

Dr. *Friedländer Samu* rámutat, hogy a várossal kötött szerződés szerint 30 nap kell a közutinak a részlet-terveket bemutatni. Ha ezt nem teszi bírságot fizet. A jövő ülésre tehát jelentést tehet a polgármester vagy a tervek benyújtásáról, vagy a bírságolásról.

... mintha érezték volna, hogy a szerető kedvest, ki oly gondosan ápolta őket, most egy végtelen ür választja el tőlük s hogy ők most már árván fognak maradni ...

III.

Szentgyezy Dénesnek, nehéz nyomasztó álma volt, valósággal üdítően hatott rá az ébredés. A mult idő járt hozzá vissza olykor-olykor ... a régmult időkből egy szomorú árny zaklatta nyugalmát most is ... Az a nő, akitől vakon hitte, hogy megcsalja őt, pedig maga volt az a lilium tisztaság s akit az ő féktelen gyanuja agyon gyötört, az ölműlésbe kergetett megtört szívvel. Most is látta — hideg fagyos kezével megis érintette őt ... úgy, hogy kiverde arcát a verejték s egész testén gyöngyözött a forró verejték — miglen felébredt testet lelket ölé álmából. Láza végig ütötte azt ódon vártermeken, de álma még eleven sem hagyta nyugodni, valami megmagyarázhatatlan érzés ütötte folyton, melynek nevet adni nem tudott, — így ért lányszóba felé, honnan halk suttogást s kardcsörgést hallott. Először azt hitte merő képzelődés, s forró homlokát az ablak üveghez szoritotta, mely csillapítólag hatott lázongó véreire. Magához tért egy küssé, de még mindég hallotta a suttogást, mely felkavarta vé-

rét ismét s mint böszült vad lihegye rontott fegyverért, hogy véres megtorlást keressen a gazon, ki szemefényének Szentgyezy Éva jó hírnevének elrontója. A gyanu rettenetesen ölé fulánkja szívébe vágta magát, kiölne onnan minden emberi érzést s dobogó léptekkel rohant a szerelmesek felé, kik már ekkor megsejtették a rettenetes valót ... Két ut volt Gerendy Tamás előtt: a menekülés, vagy a biztos halál férfias tusában Szentgyezy kezétől; mert e sötét ember keze nyomán a mindent felejtető halál járt ... Gerendy Tamás a várkastély hátsó részén a meredek felett szakította fel az ablakot, de arra a menekülés halálos, a rettenetes ugrásból visszatartotta szerelme, amint feltárult előtte az iszonyu mélység; az elmulás, a halál! — Nem! hisz ő élni akar még, élni szerelmének, inkább az udvar felől menekül, az udvari nép csöndes még, amig felzihelődik addig ő kionsonhat. Le van bocsátva a hid, ott a közeli erdő, elrejtőzik benne valami buvhelyen mig csillapul Szentgyezy retentő haragja.

Pillanat alatt lenn volt az udvar kövén, de menekülése közben amint feltépte az ablakokat letörte Éva legszebb virágait ... s azok olyan bánatos busan hajtották le szép fejüket ... Az elalélt lovag mig ott feküdt néhány perczig

az udvar kőkoczkáin nyomban előtte termet Szentgyezy Dénes vérben forgó szemekkel, öléklő kardját villogtatva:

— Pokolra véled! kinos kárhozatra nyomorult hitvány féreg! üvöltötte eltorzult arczzal. S a kábultságából magához tért lovag iszonyu ütést érezve földre esett. A nagy csapástól óriási seb tátongott hollófürtös fején s a halál ült ki sápadt, vértelen, ajakára ...

IV.

A véres komor éjszaka eltűnt, előbb szürkűlő majd világosodni kezdett. A felkelő nap áttörte a nehéz éjszaka sötéttségét, aranyos sugarai oda tüztek a várudvarára, hol piros vérfoltok jeleztek az éjszakai küzdelmet. A szerelmes lovag kiontott piros vére még ott párolgott az udvar hideg kőkoczkáin ...

Fenn a várkastély egyik kis virágos szobájában pedig szivtépő fájdalommal vonaglott Szentgyezy Éva, hervadt letört virágai között, amelynek sorsa most az ő sorsához oly igen hasonló ...

... Letört virág, hervadt virág oly szomorú a véged!

... Annó 1615 ... szomorú dolgok este nek ez évben uram kastélyában, — jegyezte Szentgyezy Dénes diákja.

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palackonként 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

Rimler Károly kijelentette, hogy a tanács szigorúan a szerződés szerint jár el.

Tudomásul vették az előterjesztést.

Ezután az egyes szakbizottságokban megüresedett helyeket töltötték be. És pedig a polgármester ajánlatára bevásztattak: a szépi és közlekedési szakbizottságba ifj. Rimanóczy Kálmán; — a vízvezetési, csatornázási és világítási szakbizottságba: dr. Konrád Márk; — villamos felügyelő-bizottságba: Weinberger Jakab; — az iskolaszékekbe: dr. Altmann Jakab; — a mentőintézmény bizottságába: dr. Weiss Márton és katonai beszállásolási bizottságba: dr. Moskovits Miklós.

A vízvezeték villamos üzemben.

Dr. Istvánffy István aljegyző, mint előadó terjesztette elő a tanács javaslatát a vízvezetési telep üzemének villamos erőre leendő átválttatása iránt. A jelentés szerint az üzemváltozás semmivel sem terheli meg a vízművet, míg a villamos műnek évi 8000 korona jövedelmet hoz.

Az előterjesztés utján dr. Halász Lajos megemlékezett arról az odaadó, buzgó munkáról és fáradozásról, amelyet a kérdésben dr. Károly Irén bizottsági tag kifejtett s indítványozza, hogy a közgyűlés ezért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon.

Dr. Friedländer Samu felszólalt, de összevetésztette a kérdést s a villamosmű kibővítésének a dolgáról beszélt. A villamosmű költségvetését kívánta, mert nem talál okot a villamosmű jövedelmezőségének titkolására. — Midőn felvilágosították, hogy a villamosmű kibővítésének a kérdése egy későbbi tárgy, azon nézetének adott kifejezést, hogy a vízvezetési üzemváltoztatás teszi szükségessé. Azért nem lehet a vízvezeték kérdésében sem határozni a villamosmű kibővítésének ismerete nélkül.

Rimler Károly rámutat, hogy dr. Friedländer összezavarta a dolgokat. A vízmű ügye nem függ össze a villamosmű kibővítésével, mert nem ez vonja maga után a kibővítést. Szabadon határozhatnak a vízvezeték kérdésében.

Köszeghy József ismerteti azon álláspontját, hogy ellene van a vízmű-üzem változtatásának. Álláspontját most is fentartja. Kéri a figyelmet, mert fontos nyilatkozatokat fog tenni. Az átalakítást szükségtelennek tartja s pénzügyileg károsnak, üzembiztonsági szempontból pedig még nem érett meg a kérdés. A mai gőzüzem jól teljesíti feladatát. Finanziális szempontból káros az üzemváltozás, mert a városi pénztárt több költséggel terheli; üzemi s különösen vízbeszerzési szempontból pedig specialista által még nem volt felülbírlva s nincs eldöntve, hogy a vízszolgáltatás igényeinek milyen gép felel meg s a tervbe vett centrifugális jó lesz-e és mibe kerül. Így az átalakítást nem javasolja, de szükségesnek tartja, hogy Farkas Kálmán műszaki tanácsos nyilatkozzék e tekintetben. Eddig csak gazdasági szempontból tárgyalták a kérdést s vízi szakértő nem bírálta felül. Nem volt felülbírlva az egyetlen ajánlat sem, valamint a gépegység és szivattyú rendszer sem lett eldöntve. Az üzemi kiadásokhoz bővebben nem szól, csak megjegyzi, hogy a gőzüzemi költség biztos adatok szerint van feltüntetve, a villamos üzem költsége pedig csak kísérleti adatok alapján. Így nem biztos a feltüntetett évi 8000 kor. haszon. Fejtegeti, hogy a villamosmúnél lupányi szén használják, ha a vízműnél ezt veszik számításba s ha a jutalékokat itt is leszámítják, akkor már 4000 korona eszik a 8000 korona haszonból. Ajánlja, hogy maradjanak meg a gőzüzem mellett. A felvett adatok a villamosüzem mellett nem biztosak, felülvizsgálva sincsennek. Csak akkor térjenek át a villamos

üzemre, ha meggyőződtek arról, hogy a kérdések teljesen tisztázva vannak. Adják vissza a kérdést a vízvezetési bizottsághoz s a szivattyúrendszer és gépegység megállapítására szakértői véleményét kérik ki.

Rendes Vilmos a mellett érvel, hogy ne mellőzzék teljesen a gőzüzemet s ne adják el a gőzgépet és ne állítsanak be két villamos gépet, hanem a gőzgép mellett csak egyet. A szénjutalékokat magasnak tartja. Ellene van, hogy a gépszállítást kiadják Ganznak, hanem nyilvános pályázatot hirdessenek. Ezt indítványozza.

Dr. Hoványi Géza dönteni kíván már most a kérdésben. Tagadhatlan tény, hogy ha egy helyen több üzemet egyesítenek, ez gazdaságosabb. Örömmel látja a villamosmű első évi eredményét. A világítás mellett ipari erőt ad s ezzel használ a polgárságnak, amely azt igénybe veszi. Es Nagyvárad ne alkalmazza ezt az erőt a saját üzeménél. Elismeri a főmérnök aggodalmát, de most nem arról van szó, hogy azonnal az üzemváltozás létesítését határozzák el, hanem utasítsák a tanácsot, hogy tegye meg az előkészületeket az üzemváltozásra. A szivattyúkra vonatkozólag szakértőket hallgassanak meg s ha teljes garancia van arra nézve, hogy a vízkiemelés akadálytalan s ha a vízvétel szabályozható, az esetben keresztülvisszik az üzemváltozást. A kérdés végleges döntés előtt még a közgyűlés elé kerül, kötelezni kell, hogy a város minden egyes közege köteles legyen teljes tudását a dolog előnyére érvényesíteni. Hírlapi támadások nem válnak előnyére a tisztviselőknél sem. Hozzájárul Rendes Vilmos indítványához, hogy nyílt árlejtés legyen s minden téren a szakemberek által az aggályok eloszlatassanak. Kár ezzel nem háramlik a városra. Elfogadja elvileg a tanács javaslatát, a Rendes Vilmos pótlásával, de akként, hogy két villanygéppel, gőzüzem nélkül legyen a vízvezeték üze.

Dr. Halász Lajos módosítást tesz, hogy eloszlassa a főmérnök aggályait. A szakértők nyilatkozzanak arra nézve, hogy a vízemelést a szükséglethez képest szabályozni lehet-e.

Köszeghy József válaszolt. Azon nyugszik az aggály, hogy a centrifugális szivattyú mellett nem foglalható állást addig, míg határozott szakvéleményt nem lát arra nézve, hogy milyen legyen a géptípus, azok száma s hogy képes lesz-e az megfelelőni.

Dr. Radó Ignátz abban látja a bajt, hogy a gyáros adja a szakvéleményt, s így tiszta képet soha sem lehet látni. Lehet, hogy érdektelen szakemberek mást ajánlottak volna. A pályázatnál vigyázzanak, hogy abban szabadalmak ne legyenek, mert akkor illusorius a pályázat.

A tanács javaslatát elfogadták a Rendes Vilmos pótlásával s dr. Károly Irénnek buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A villamosmű üzemi eredménye.

A tanács előterjesztette a városi villamos mű 1904. évi (első) üzemi eredményéről szóló mérleget. E szerint a tiszta jövedelem 27456 kor. 2 fillér. A villamosmű mintegy 37 ezer koronát ráfizet a közvilágításra s ugyancsak ráfizet a városi középületek világítására; ha ezt is számításba vesszük, 67 ezer korona volna a jövedelem. A szénmegtakarításból eső jutaléktól eltekint a tanács, hanem ahelyett a jövedelemből 200 korona kiosztását javasolja a villamos-telep tisztviselői és alkalmazottai között.

Dr. Altmann Jakab örömmel veszi tudomásul az elért eredményt, annál inkább, mert azt látja, hogy a villamosmű jövedelme teszi lehetővé a jövőben a közköltő leszállítását. Azonban a jutalékokat mindaddig ne osszák ki, míg a villamosmű zárszámadása jóváhagyva nem lesz.

Dr. Adorján Emil nem fogadja el az előterjesztést, mert más fél millió münél elvárja, hogy a számadásokat ne felolvasásból tudják meg, hanem azt nyomassák ki s legalább 14 nappal előbb osszák szét. Kifogásolja, hogy nem lehet a számadásokból kivenni, mennyike került a magán szerelés és mi hasznot hozott. Helyteleníti azt is, hogy a város a helybeli szerelő iparosoknak konkurrencziát csinál. A számadásokat és mérleget nyomassák ki, a jutalékokra vonatkozólag pedig felvilágosítást és a fizetések kimutatását kéri.

Miskolczi Barna rámutat, hogy a konkurrencziával a polgároknak csinál hasznot a város s azt még ráfizetéssel is fenn kell tartani.

Rimler Károly kijelentette, hogy a villamosmű részletes zárszámadása a város házipénztárának zárszámadásával együtt ki fog nyomtatni. Most csak a telep tervbe vett kibővítése alkalmából tájékoztatásul közölték a mérleget.

Dr. Hoványi Gyula szintén örömmel fogadja az eredményt. Felveti azonban az eszmét, hogy a villamos bizottság nyíltan dolgozzék, mert a nyilvánosság kizárásába nem tud belenyugodni. (Helyeslés.) Fejtegeti, hogy a zárt ülések tartását nem indokolja az, hogy nagyobb fogyasztóval olcsóbb áron szerződnek. Egyformán kell adni az áramot a város minden polgárának. A nyilvánosság a bizalmat is emeli. A szabályrendeletet akként módosítsák, hogy a villamos üzem ügyei nyilvános legyen.

Dr. Friedländer Samu a számadás azt a benyomást teszi, hogy nem nyereség, hanem veszteség van. A gépek értékleirása hiányos. A számadás a jövőre perspektívát nem nyújt. A zárszámadást később mutatják be s azt kívánják, hogy a kibővítést már most szavazzák meg. Nem fogadja el sem a számadásokat, sem a jutalékokra vonatkozó javaslatot.

Moskovits Farkas azt kívánja, hogy a szegényeknek is olcsón adják az áramot. A teljes nyilvánosságot kívánja ő is.

Aufricht Mór a mérleg hitelességét erősíti, Balogh Döme pedig a jutalékok ellen szól.

Dr. Hoványi Géza szerint titkolózásról szó sincs, csak a tárgyalások nem nyilvánosak. Ezt kérdést különben a szabályrendelet módosításnál kell majd tárgyalni. A jutalékokat megérdemlik a tisztviselők, mert fáradhatatlanul, még éjjel is dolgoztak s óriási munkát végeztek.

Dr. Halász Lajos kéri, hogy a jutalékok dolgát most vegyék le a napirendről s a zárszámadás tárgyalásakor terjeszessék elő.

Többek hozzászólása után a tanács előterjesztését változatlanul elfogadták.

Interpelláció.

Hat óra előtt 10 perczzel az előre bejelentett interpellációra került a sor.

Dr. Adorján Emil kifogásolja, hogy engedélyt adtak id. Rimanóczy Kálmánnak, miszerint a Fő-utcán levő házának építési idejére bolthelyiségnek barakkot emelhesse a Szechenyi-térre vezető utcán s ezáltal a közlekedést elzárja. Főleg azt kifogásolja, hogy havi 16 korona térébért számít fel ezért a város, holott a Nagypiaczon az árusoktól ilyen nagy területért havi 157 koronát szed. Nagyobb területet foglalt el Rimanóczy, mint amennyit engedélyeztek. Három pontból áll interpellációja: mi indította a városi tanácsot arra, hogy a területet ily potom árért átengedje; van-e tudomása, hogy nagyobb terület van elfoglalva, s hogy ez a barak a közeli Barscházra tűzveszélyes.

Rimler Károly polgármester azonnal válaszolt az interpellációra. Nagyvárad városa a multban mindig így járt el nagyobb építkezéseknél; példa erre a Deutsch K. I., Farkas Izidor stb. építkezése. Módot adtak régi czé-

geknek, hogy más helyre ne kelljen menniök. A fizetendő összeg is olyan, mint más esetekben. Ha nagyobb terület van elfoglalva, erre nézve intézkedik a tanács.

Komlóssy József hivatkozik arra, hogy a törvényhatóság, mikor az engedélyt megadta, nem kötött ki térbért, de ő számította olyan alapon, mint másnak a multban megadatott a barak részére a hely.

A többség a polgármester választát tudomásul vette.

Az elsőnap tárgyalás ezzel véget ért. Ma pénteken folytatják a még hátralevő ügyek tárgyalását.

A háboru.

Kuropatkin, csufos vereséget szenvedett a három folyótól határolt völgyben s alaposan szétroncsolt hadtesteivel futva menekül Tieling felé.

Nem lehetetlen, hogy az oroszoknak e futás közben nemcsak a hátvédét porolják ki a fáradhatatlan japánok, de előről is szemben találkozik a demoralizált orosz sereg egy harcra kész japán hadtesttel.

E hadtestet pedig a bátorságáról s katonai tudásáról ösmert *Nogi* tábornok vezényli s így Kuropatkin, ha találkozik vele nagy veszedelem fenyegeti.

A tizenkét nap óta tartó ádáz csata eredménye most már kétségtelen az orosz centrum véres homlokkal hátrál a győzelmes japánok elől s a lehető leggyorsabb tempóban igyekszik Tieling felé.

Mukdent természetesen Kuropatkin kénytelen volt sorsára bízni s Mukden így japán kezekbe kerül. Újabb táviratok a következők.

Kuropatkin veresége.

Tokió, márczius 9. Kuropatkin veresége nyilvánvaló. Az ütközet a legvéresebb volt az egész háboru folyamán.

Mukden, márczius 9. (Délelőtt 10 órakor) A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Mukdentől északnyugatra erős agyudörgést hallani és a mukdeni házak falai remegnek. A harc a császársírok közül folyik.

London, márczius 9. A Times jelenti Pétervárról 8-áról: Az oroszok a csata első tíz napján hivatalos számlálás szerint 33.000 embert vesztek. Ezek között van 830 tiszt.

London, A Times jelenti Pétervárról tegnapi: Garsz-Szelóba ma délután komoly hírek érkeztek. Kuropatkin jelenti hogy a japánok nagy haderői Mukdentől északnyugatra vannak és kényszerítik, hogy rögtön vonuljon vissza.

Páris, márczius 9. Az »Echo de Paris« harctéri tudósítója jelenti: A japánok kényszerítették Kuropatkin, hogy a centrumon és jobbszárnyon sietve kiürítse Mukdent és sietve vonuljon vissza Tieling felé. A helyzet rendkívül válságos, mert a japánok Mukdentől északra hatalmukba ejtik a vasutat és az orosz hadsereg visszavonulási útját elvágni igyekeznek. Csak a japánok ellankadása esetén remélhetik, hogy esetleg visszavonulhatnak.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.) Az ütközet első napján az oroszok 10,000 a japánok 4000 embert vesztek el.

A japánoknak sikerült a későbbi ütközetben az oroszokat teljesen körülfárni úgy, hogy azok most már a leg-

elszántabb harc után sem képesek magukat kiszabadítani.

A japánok tömörülnek Mukdennél.

Mukden, márcz. 9. A harc Mukdennél három nap óta tart. Az orosz csapatok a Saho mellett lévő állásaikból és a balszárnyon visszavonulnak a Hunho mellett megerősített vonalra. A Mukdenhez közeledő japánok tömörülnek. A Mukdentől északra előrenyomulók három versztnyire megközelítik a vasutat. Lövegeik elérik a vasutat.

Mukdent bevették a japánok.

Tokió, márcz. 9. *Oyama* marschal jelenti: Tizenegy nap óta tartó ádáz küzdelem után az orosz centrumot sikerült a *Putilov-dombon* elfoglalt hadállásából kiszorítanom, miközben az oroszok mindkét szárnyának megkerülését tábornokaim vezetése alatt álló csapatok oly sikerrel hajtották végre, hogy *Kuropatkin serege zömével kénytelen volt sietve visszavonulni*, nehogy teljesen körülfárják.

Derék csapataink magatartása e 11 napi küzdelemben emberfeletti volt s az eredménye, hogy *Mukden* városa és abban felhalmozott óriási hadikészletek legnagyobb része birtokunkba jutott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Márczius idusa.** A magyar nemzet politikai ujászületésének emlékünnepe, márczius idusát, az idén fokozott lelkesedéssel üli meg az ország. Márczius 15-én, szerdán, Nagyvárad hazafias közönsége is ünnepelni fogja a szabadság hajnalhasadását. A polgárság a szabadban, a Szent László-terén rendezi ünnepélyét, azonkívül az iskolák is szép ünnepségeket rendeznek. Most az Állami főreáliskola műsorát vettük, mely a következő:

1. Hymusz, éneki: Az ifjusági énekkar.
2. Megnyitó, mondja: Lévai Pál VIII. o. t.
3. Zsadányi: Bihari primatialis magyarja, hegedűn játsza: Weisz Izsó VII. o. t., zongorán kíséri: Mazalik Nándor VI. o. t.
4. Nemzeti dal, szavalja: Sípos Sándor VIII. oszt. tan.
5. Belezna: Kossuth nóta, éneki: Az ifjusági vegyes énekkar.
6. Ünnepi beszéd, mondja: Bossányi Béla VIII. o. t.
7. Magyar dalok, játsza: Az ifjusági zenekar.
8. Szendrői Kovács Gyula: Márczius idusán, szavalja: Fischbein Aladár VII. o. t.
9. Dalok, tárogatón előadja: Mészáros Béla VIII. o. t., zongorán kíséri: Lobermayer Gyula zenetanár ur.
10. Vomácska: Induló, előadja: Az ifjusági zenekar.

* **A gyermekmenhely igazgatója lemondott.** A helybeli Gyermekmenhely igazgató főorvosa a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Mai napon a m. kir. áll. Gyermekmenhely igazgató főorvosi állásáról lemondásomat illetékes helyre beterjesztettem. Nagyvárad, 1905. márcz. 9. Dr. Rácz Ödön.

Erről a lemondásról sajnálattal értesülünk. Az intézettől távozó igazgató főorvosnak sok

érdeme van az intézet létesítése körül. Alapítása óta öt éven át vezette az intézet ügyeit odaadással. A lemondás hátterében úgy tudjuk intrika van, melynek szála a szabadkőműves páholyba nyulnak vissza. Rácz utódja — úgy értesülünk — *Edelmann* Menyhért lesz.

* **Köszönetnyilvánítás.** Margitán 1905. márczius hó 5 én a róm. kath. iskola javára rendezett mulatságon felülfizettek: dr. *Semrecsányi* Pál megyés püspök 10 kor., *Lindenmayer* tb. kanonok (Tenke) 16 kor., *Grócz Béla* prépost-kanonok, *Nogely István*, *Spett Gyula* kanonokok 5—5 kor.; *Andrássy János* praelatus-kanonok 2 kor., *Gróf Ferencz* prépost-plebános (Gyula) 4 kor., *Hóza János* plebános 2 koronát. Fogadják kegyes adományaikért az egyháztanács hálás köszönetét.

* **Schleemüller altábornagy.** Megirtuk már, hogy *Schleemüller* Vilmos vezérőrnagy, a nagyvárad 33. gyalogdandár parancsnoka egészségi okokból nyugalomba vonult. A Budapesti Közlöny legújabb számában közli a királynak *Schleemüller* nyugalmaztatására vonatkozó intézkedését, egyben derék katonájának az altábornagyi jellegét adományozta díjmentesen. Utódja mint értesülünk a nagyvárad háziezred kitűnő parancsnoka *Karg* báró ezredes lesz, ki ideiglenesen is meg van bízva a gyalogdandár vezetésével.

* **Justh Gyula ünneplése Makón.** Makó város, melyet 21 év óta — egy ciklus kivételével — *Justh Gyula* képvisel az országgyűlésen, fényes fogadtatásban akarja részesíteni házelnökké történt választása alkalmából. *Justh Gyula* ma pénteken délután érkezik Makóra. Az állomásonál *Ballos Ferencz* főjegyző üdvözi és a város négyes főatán, száz tagu bandérium kísérete mellett vonul be. Este a képviselőház elnöke tiszteletére fáklás zene lesz és ekkor *Molnár Albert* főgimnáziumi tanár fogja üdvözölni.

* **Kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy ő Felsége dr. *Koós Mihály*, székelytöldi miniszteri kirendeltség ügyeinek ellátásával megbízott miniszteri segédtitkárnak, ügybuzgó szolgálatai elismeréséül, a *Ferecz József* rend lovagkeresztjét adományozta.

* **A nagyvárad községi polg. fiúiskola** tanulmányi kirándulásának költségeihez és alapja javára újabb kegyes adományaikkal hozzájárultak: A biharmegyei kereskedelem, ipar és terményhitelbank 30 kor., az általános takarékpénztár 10 kor. Nagy Márton főszolgabíró ivén: Széles Károly 1 kor., Nagy Márton 1 kor. 60 fillér, Összesen 2 kor. 60 fillér, *Materny Imre* 2 kor., dr. *Lestyán Endre* ur ivén: *Vucskics Julia* 1, dr. *Vucskics Gyula* 2, *Vucskics Jenő* 1, *Vucskics Aranka* 1, dr. *Lestyán Endre* 2, összesen 7 kor. *Jász Károly* ur ivén: *Jász Károly* 6, *Ferdényi O.* 2. *Reviczky B.* 4. *Sall J.* 2, *Bencsik S.* 2, *Rentli S.* 2, *Megó A.* 2, *Böhm Gy.* 2, *Jancsó L.* 2, *Bárdos Ö.* 2, összesen 26 korona. *László király* páholy 25, *Mihelffy Pál* 5, *Incze L.* és társa 10, *Huzella Gy.* 5, ifj. *Berger Sámuel* 6 kor., összesen 128 kor. 60 fillér. A multkor kimutatott 165 koronával együtt a mai napig begyűlt összesen 293 kor. 60 fillér. Midőn ezen nemes adományokat hálásan megköszönjük, tisztelettel kérjük a még kint lévő gyűjtőiveknek a begyűlt adományokkal együtt leendő beküldését a polg. fiúiskola igazgatóságához, Nagypiac-tér közs. polg. isk. épülete. Az igazgatóság.

* **Lemondott [kórorvos.** Dr. *Feldmann* Fülöp gyantai kórorvos tegnap lemondott eddig viselt állásáról. A kórorvos lemondását írásban adta be *Miskolczy Ferencz* alispánhoz.

* **Tragikus haláleset.** Résztvétel értesülünk, hogy *Glódiák* Ágoston posta segédellenőr elhunyt. A megboldogult egy héttel ezelőtt meghült, tüdőgyulladásba esett a mi halálát is okozta. A gyászos eset tragikumát növeli az, hogy a szegény özvegy már régeb-

ben szintén súlyos betegen fekszik, és így képzelhetni a hátramaradt két leány kétségbeesztő helyzetét. A család a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Glódiák Agostonné született Vagaszky Janka, úgy a maga, mint gyermekei Gizella és Irén, valamint az összes rokonok nevében is kimondhatatlan fájdalommal tudatják a forrón szeretett férj, édesanya, gyermek, testvér és sógornak, *Glódiák Agoston*, m. kir. posta és távirada segédellenőrnek f. hó 9-én, reggeli 9 órakor rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 48-ik boldog házasságának 18-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 11-én, délután fél 4 órakor fognak Sztaroveszki-utca 21. sz. gyásházánál a róm kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 11-én, d. e. 10 órakor fog a premontrai rend templomában az Egek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és kartársai tisztelettel meghívattak. Nagyváradi, 1905. márcz. 9. Béke hamvaira! Schock János és neje, Vagaszky József szülők, Glódiák Ida, férj. Dánielovits Sándorné, Glódiák Vilma, férj. Hant Imréné, Glódiák Béla, Glódiák Jolán testvérei, Vagaszky Mária férj. Kerekes Antalné, Vagaszky Kázmér, Dánielovits Sándor, Hant Imre, Glódiák Béláné, Kerekes Antal, Mikos Gizella sógorok és sógorok.

A megboldogultról, a kit nemesak hivatalnok társai, de a társadalom is kedvelt vonzó modoráért, a posta- és távirada-igazgatóság szintén adott ki egy szabadjárú izü gyászjelentést:

A nagyváradi m. kir. posta- és távirada-igazgatóság személyzete fájdalommal tudatja, hogy szeretett kartársa: *Glódiák Agoston*, segéd ellenőr folyó hó 9-én reggeli 9 órakor meghalt. Temetése folyó hó 10-én d. u. fél 4 órakor a Sztaroveszky-utca 21. számú gyásházából fog végbemenni. Emlékét fájó szívvel őrizzük.

* **Uj csendőrörs.** A csendőr kerületi parancsnokság *Pappfalva* községben új csendőrörsöt létesített. A parancsnokság erről értesítette a község előljáróságát s egyben felkérte, hogy laktanyáról gondoskodjanak.

* **Tolvaj cseléd.** Neumann Jakabné kárára cselédje Serdült Teréz négy darab himzett párnahuzatot lopott el. A cseléd konokul tagadta a lopást, de holmijának megmotozásakor nem csupán a négy párnahaj, hanem két csomó szűz dohány is előkerült. A párnahaj dohánystól a rendőrségre került, Serdült Teréz ellen pedig folyamatba tették az eljárást.

* **Tömeges magszállítás az államnak.** *Makfalva Géza* földművelésügyi államtitkár, *Sierbán János* kir. jószágigazgató kíséretében e napokban meglátogatta *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedésének Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett lóhere és luczerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepet, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szétküldésének nagy munkáját.

* **Öngyilkos csizmadia.** *Szűcs József* 67 éves csizmadia iparos Széles-utca 30. sz. alatt levő lakása udvarán a kerítésre felakasztotta magát tegnapelőtt este. A házban lakó hozzátartozói csak tegnap reggel 6 óra tájt vették észre, amiből úgy látszik, hogy a szegény öreggel nem nagyon törődtek, hogy távolléte estétől reggelig fel nem tűnt senkinek. A rendőrség részéről dr. *Mayer László* kerületi tisztiorvos jelent meg a helyszínen és *Vass Károly* bünygyi rendőr ellenőr. A halottnál semmiféle irást nem találtak, amiből az öngyilkosság okát meg lehetne biztosan tudni,

vagy csak lehetne arra következtetni. A hullát a lakáson hagyta a hatóság, minthogy kétségtelen, hogy az öreg önkézevel vetett véget életének.

* **Nyilvános köszönet.** A nagyváradi posta altisztek és szolgák segélyező és temetkezési egyesületük javára február 11-én rendezett tánczvigalom alkalmával a következő nemesszívü emberbarátok gyarapították felülfizetési ajándékaikkal az egyesület segélyalapját:

Dr. Némethy Gyula, Novák György, dr. Nagy Géza, Neuländer és Weisz, Nadányi Károly, Nussbaum Gyula, Neumann M., Nagy Lajos, N. N., N. N., Oláh Ferencz, Osterlam A., Pullmann István, Pehanovits Imre, Peczold Helén, dr. Pap Coriolán, dr. Puskás Béla, Perlesz József, Pleszné, Papp György, Plander Sámuel, Papp János, Nyiri György, Posta alt. szolgák (Kisvárda), Rozsly Géza, Reichard áruháza, id. Rimanóczy Kálmán, Rádl Ödön, ifj. Rimanóczy Kálmán, Sável Kálmáné, dr. Schweiger Ede, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Schiller Sándor, özv. Schmarda Edéné, Sulyok Istvánné, Silbermann Ignác, Szilágyi Tivadar, Szokoll Józsefné, Szmazsenka Ernő, Szabó István, Szacsavay Á., Széles L., Szabó L., Sz. V., Spitzer Sámuel Fia, Schönberger Armin, Tanay Zsigmond, Toronyai Béla (Margitta), Várad Ignác, Vaday József, dr. Vucskics Gyula, Vicsay István, Végh Mihály, Weiszlovits A. Fa, Wallerstein Ferencz, Wallerstein Dániel, Winkler és Taussig 2-2 korona; Andriská K., Atym Péter, Ausländer Berta, Balogh János, Bányai Béláné, Bauer Mariska, Berger Sándor, Bodó Mihály, B. L., Friedmann Jenő, Fülöp István, Fried és Jörös, Grósz Márton, Fekete S., Hermann Rózsika, Hödl Romána, Horvát Lázár, dr. Hetkó Valér, Juhász Benedek, Jánosházi, Kelepecz Aloizia, Király Sárika, Kiss Gyuláné, Klein, Kunyhóssy Ilona, Kun Adolf, Kurcz, Krausz Adolf, Kozma Sámuel, Kepes Márton, Kocsis István, Krausz Dávid, Király György, dr. K. L., Léderer Manó, M. G.-né, Mezey Teréz, Markbreit Sándor, Munk Gábor, Mezey János, N. N., N. N., Oppenheim Mór, Pérchy Sándor, Paczauer József, N. N., özv. Rác Gyuláné, Ritoók Zsigmond, Rozvány, Rosenzweig Róza, Reismann Jakab, Rothbart Ede, Rothbart Bernát, Reich Antal, Stépánné, Stern Lipót, Simon János, Schwartz Márton, Sors Sándor, Szabó Dezső, G. Szabó István, Szaszko Erzsike (Dévaványa), Szilágyi Sándor, Szolnok Ilona, Szilárdy Ernő, Tamás Albertné, Tóth Mariska, Varga Róza, Veress Erzsike, Weisz Henrik, W. V., dr. Várad Ödön, Weisz Náthán, W. L., Ujhelyi Lajos, Zách Józsefné, dr. Zigre Aurél, Ifj. Zigre Miklós 1-1 korona; Csuka Sándor 50 fillér; N. N. 40 fillér, összesen 723 K 90 f. Fogadják a nemesszívü adakozók ezuttal is hálás köszönetünket. — A rendezőség nevében: *Novák György*, pt. stiszt, egyleti titkár. (Vége.)

* **A Lloyd kávéház orfeumában** ma teljesen új műsor. Ferenczi Kamilla közkedvelt énekesnő megérkezett s ma teljesen új kuplékkal lép a n. é. közönség elé. *Grünau Poldi* hírneves komikus, mint *«Kukoricza Aron»* lép fel. Ma új bohózat *«A népkönyhában»* pályadij nyertes kacagató bohózat és *«Modern házasság»*. Fellépnek még: *The Ullanoff*, orosz táncz-kettős, kik remek szép tánczaikkal sok tapsot aratnak, valamint az összes szerződött tagok fellépnek. Családi műsor! Kezdeté 9 órakor.

* **Mulató a Szabó vendéglőben.** Takács Ilona opera énekesnő lép fel ma először Szűcs Laci társulatával a *Szabó* vendéglőben. *Takács* (Thurzó) Ilona, kit az igazgatónak rendkívüli anyagi áldozatok árán sikerült társulatához szerződtetni, évekig ünnepelt primadonnája volt a legnagyobb vidéki színházaknak, most külföldi utjáról visszatérve, rövid vendégszereplésre rándult le Nagyváradra, hol bizonyára sokan fognak remek hangjában gyönyörködni, fellépnek még *Háber* szájharmónikus művész, ki remek számaival valósággal elragadja a hallgatóságot. Nagyon tetszenek *Boesky* kitünő tréfás s nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A

műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas Imre* jeles poéta *«Vén cigány»* című melódrámája, a mit a direktor ad elő igaz szép hatással. — A kitünő ételeken és italokon kívül figyelmes kiszolgálásról is gondoskodik a tulajdonos. Előadás után *Varga Stefi* jeles fiatal cigányprimás zenekara játszik.

Uj

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

E napokban megnyílik a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda** és **kávéházi berendezési vállalatom és saját kárpitos- és asztalos műhelyem**, hol minden e szakmába elforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Furcsa háboru.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: János vitéz.

Furcsa háboru.

Használt az a sok és méltó kifakadás, mely a mult hónapban a műsor ellen elhangzott. A modern szemét helyett előkeresi Szmogyi a régi kedves, értékes műveket s ezekkel arat a társulat szép, művészi becsü sikereket. A közönség javarésze pedig, amely hátat fordított a szennyes ujdonságoknak, kapva kap a régi jó idők művészi emlékein. Megvan nálunk a talaj a jó műsorhoz, mutatja a közönség mostani műpártolása. Csakhogy a jó műsor kettőből áll: a régi jó darabokból s az újabb irodalom értékes termékeiből. S ez utóbbi az, amire fölötté lassan kerül mostanában a sor.

No de csakhogy kizökkentünk végre a februári műsor alantas környezetéből. Majd talán jönnek a régi jó művek mellett a jó újak is sürűbben, mint eddig.

A tegnapi est megint az operett-személyzet sikereinek sorát gyarapította; gyermekkorban hallatott kedves dallamokat elevenítették fel kedvesen, hatással. A *Melanie* grófnő ábrándos sétájáról szóló dallamos, lágy keringő ódon és mégis bájos motívumai a rokokó gondtalan hangulatát árasztották szét, a maga ártatlan komikumával. Oda kötötte figyelmünket az előadás és tisztább élvezetet kaptunk, mint száz modern termékben.

Kivétel nélkül megállta helyét minden szereplő. Talán mégis legzajosabb volt a sikere *Rédeinek*. Nemcsak igen ügyesen játszott, hanem könnyedén és szépen is énekelt; főleg a *Melanie* grófnő ismert keringőjét olyan ha-

tással énekelte, hogy megujrázták, mint valami újdonságot.

Garzó Adéi néha átkaczerkodott a biztos énekből a bizonytalanságba; egyébként játéka sikerült, szintugy *Aradi Arankának* is. T. *Pogány* Janka kitünő asszonygenerális volt, Bérczi pedig egy mulya hollandus szerepében keltett sok derűtséget. Békefinék Garzó Adéiál együtt énekelte duettjei sikerültek igen jól.

A diszletek ujak, izlésesek. *Dr. K. A.*

Furcsa háboru. Ma, pénteken kerül színre Strausz János nagysikerű operettje, másodsor a Szigligeti-színházban s tekintettel a tegnapi esti általános tetszésre, előreláthatólag telt házra van kilátás.

EGYESÜLETEK.

* A monospetri-i kath. olvasó-egylet védnöke. Dr. *Semrecsányi* Pál megyés püspök ur ő méltósága kegyes volt a monospetri-i kath. olvasó-egylet védnökségét elfogadni, s ez alkalommal az egylet javára 100 koronát adományozott. E nemes lelkű tetteért ez uton is a legmélyebb háláját fejezi ki Ő méltóságának az egylet elnöksége.

Gyűlés a váraljai Kath. Körben. A várad velencei s váraljai Kath. Kör vasárnap, 12-én délután fél 5 órakor választmányi ülést tart, melyen a körnek billiárdal való felszerelését s egyéb folyó ügyeit intézik el.

TANÜGY.

Az utmesteri iskola első vizsgája. A kereskedelmi miniszter 1903-ban az országban több helyt utmesteri iskolát állított fel, mely két éves tanfolyamból áll. Így Nagyváradon is az államépítészeti hivatal főnökének igazgatása alatt. Most márczius végén lesz az iskola hallgatóinak első vizsgája, melyre vonatkozólag a városhoz tegnap érkezett leiratában intézkedett a kereskedelmi miniszter. E szerint Nagyváradon márczius 28-án veszi kezdetét a vizsgálat s 30-án végződik. A szakvizsgák foglalkoztatni elméleti s gyakorlati részre. A vizsgálat gyakorlati része a szabadban fog lefolyni. A kereskedelmi miniszter a nagyvárad utmesteri szakiskola első vizsgájához a maga képviselőjéül Hartig Sándor miniszteri osztálytanácsost küldte ki. Azonkívül a törvényhatósági bizottság esetleg kiküldött tagjai vesznek még részt a vizsgálaton.

TÁVIRATOK.

Királyi kihallgatások.

Bécs, márczius 9. (Saját tud. táv.) Ő Felsége ma ismét két kiváló magyar politikust fogadott külön kihallgatáson a bécsi burghban.

Rakovszky István, a képviselőház alelnöke 11 óra után járult a Felség elé, mivel hosszabb ideig beszélgetett a helyzetről.

Rakovszky a kihallgatás után nem nyilatkozott az újságírók előtt az audencia lefolyásáról s így csak kombinált hírek keltek szárnyra *Rakovszky* kihallgatásáról. Azt a hírt, hogy audencia alkalmával a katonai kérdések is szóba kerültek a legvalószínűbbnek mondják.

Zichy János grófot fél egykor fogadta a Felség, háromnegyed óra hosszat tartó audencián.

Zichy a kihallgatás után elbeszélte

az újságíróknak, hogy a többi politikai kérdések között az önálló vámterületről is elmondotta a Felségnek véleményét:

— Az önálló vámterületet gazdasági szempontból — mondá *Zichy* — nem tartom helyesnek, mert az úgy Magyarországnak, mint Ausztriának kárára van. Nemzeti szempontból azonban igen szívesen látnám a gazdasági önállóságot, de csak akkor, ha ez Magyarországnak hasznára volna. Nekünk Ausztriának érdekeit is szem előtt kell tartanunk és nem szabad oly dolgokat cselekednünk, mely annak a kárára volna.

— Azt vettem észre, hogy Ő Felségére, a királyra nézve jó hatással vannak a kihallgatások — jegyezte meg egy újságíró kérdésére *Zichy* János gróf.

Püspökkinevező konzisztórium.

Róma, márczius 9. X. Piusz pápa 10-én püspökkinevezési konzisztóriumot tart.

Az osztrák parlamentből.

Bécs, márcz. 9. *Schönerer* képviselő interpellációt nyújtott be a közös kormány beavatkozására vonatkozólag Rhe nbaben porosz pénzügyminiszternek a ruthén kérdésben tett nyilatkozatai alkalmából. Az interpellációra Ga-utsh miniszterelnök azt mondja, hogy a közös kormány az osztrák kormányval történt előleges tanácskozás után és a berlini osztrák-magyar nagykövettel való egyetértésben az illetékes forrásnál szövegelt az említett nyilatkozatot. A kapott felvilágosítás teljesen kielégítő volt, aminthogy az egész ügyet teljesen barátságos formában intézték el. Az előterjesztés tartalmának, valamint a feleletnek közlése ellenkeznek a nemzetközi szokással.

Ezek után a ház folytatja az ipartörvény-novella első olvasását.

NYILTTÉR.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint ismét egy első rangú üzletet sikerült megvennünk, melyet *e hó 22-től* kezdünk elárulni.

A raktár a következő cikkekből áll: 500 valódi Norbert Langer és Regenhart-féle Rumburgi vásznak, ajour asztal-neműek, garnitúrák és zsebkendők. 120 és 140 cmtr. széles gyapjuszövetekből Blous, Pongis és Louisin-selymek, Czérna ruha-zephirek. Francia battistok, gyapju delaineek, voilok, csipkék, aplica-tiók, ágy garnitúrák, férfi-ingek.

Mindezen cikkek a legjutányosabb árakban bocsájtjuk a vevőközönség rendelkezésére és saját érdekükben történik, ha bevásárlásaik előtt dusan felhalmozott raktárunkat megtekintik.

Teljes tisztelettel

Kohn Márton és Tsa,
Kossuth-Lajos-u. Füchsl-palota.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 9.

Osztrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villamos vasut	— — —	339.—

A gabonátőzsde határidői.

Budapest, márcz. 9.

Buza ápr.-re	— — —	19.66
Buza máj.	— — —	19.54
Rozs ápr.-re	— — —	15.60
Tengeri májusra 1905.	— — —	15.24
Zab ápr. ra	— — —	13.84
Repeze aug.-ra	— — —	23.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. márcz. 9-án

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.90
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.20
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — —	89.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	48.50
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	— — —	218.75
Tilza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	173.—
Osztrák járdék papírban	— — —	99.90
Osztrák járdék ezüstben	— — —	100.30
Osztrák járdék aranyban	— — —	119.50
Osztrák korona járdék	— — —	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	7.91—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	67.925
Magyar hitelbank részvény	— — —	7902.5
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	67.925
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	66.425
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.04
Német birodalmi márka	— — —	21.722
London vista	— — —	23.982
Páris vista	— — —	95.15
20 márkás arany	— — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

